

ויזרע יצחק

שנה ה'

פרשת "תצוה" הפטרה: "אתה בן אדם" יא' אדר א' תשע"ז	יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	זמני השבת פניסה יציאה ר"ת	י"ב י"א י"ב	ת"א ת"א ת"א	חיפה 16:58 18:07 18:43

הג'גים לפרשת השבוע

"ואתה תצוה" (שמות כ"ו כ) "ואתה הקרב אליך" (שמות כ"ז א) "ואתה תדבר" (שמות כ"ז ג)

בפסוקים שבתחילת הפרשה אנו מוצאים שלוש פעמים ברציפות שהקב"ה פונה אל משה ואומר לו "ואתה", מבאר ה"אור החיים" הקדוש שבדרך הזו רוצה הקב"ה לפאר ולשבח את משה על שלושה עניינים: על נדבת המשכן באופן כללי, על מלאכת המשכן כולל כליו ובגדי הכהונה, ועל כל עבודת בית המקדש. בכך רוצה הקב"ה לומר למשה שהוא נוטל שכר כאילו הוא עשה את הכל. כנגד הבאת נדבת המשכן אומר הכתוב "ואתה תצוה", והם מביאים אליך, כלומר אני מצווה אותך להביא והם יביאו אליך. כנגד מלאכת המשכן אומר הכתוב "ואתה תדבר אל כל חכמי לב", ובוזה אתה ממנה אותם שיהיו שלוחיך, כך שכל המעשים שיעשו במשכן יהיו בשליחותך, וכאילו אתה עשית אותם. וכנגד עבודת בית ה' נאמר "ואתה הקרב אליך את אהרן", שאהרן יבא ויעבוד בשליחותך, וזו כוונת הכתוב "אליך". ומטעם זה מצוה הקב"ה את משה על כל מעשה המשכן ומלאכתו ועבודתו בלשון "נוכח", "ועשית", מאחר שבאמת עליו מוטל הציווי, אלא שהקב"ה מצווה אותו שהוא יצווה את האחרים לעשות במקומו.

"ואלה הבגדים אשר יעשו זשן ואפור ומועיל וכתנת תשיבן מצנפת ואבנט" (שמות כ"ז ד)

לפי חז"ל בגמרא (ערכין טז.) שמונה הבגדים של הכהן מכפרים על שמונה גופי עבירות. ה"אפור" מכפר על עבודה זרה, ה"מכנסים" מכפרים על עוון עריות, ה"כתנת" מכפרת על שפיכות דמים, ה"חשן" מכפר על עוות הדין (חשן משפט), ה"מועיל" מכפר על לשון הרע, ה"מצנפת" מכפרת על גסות הרוח, ה"ציץ" מכפר על עזות פנים וה"אבנט" מכפר על הרהור הלב. שואל ה"אלשיך" הקדוש, מה המיוחד בעבירות אלו ביחס לשאר העבירות? ומתוך שהקב"ה צפה שבעבירות יחטאו בני ישראל בבית הראשון וניתן לראות זאת בפסוקים להלן. על "עבודה זרה" נאמר: "כי מספר עריך היו אלהיך" (ירמיה ב' כח). על "גילוי עריות", נאמר: "וסרוחים על ערסותם" (עמוס ד' ד), ואמרו חז"ל שכוונת הכתוב לומר "שהיו מחליפין נשותיהם ומסריחים מטותיהם" (שבת סב.). על "שפיכות דמים" נאמר "אשר מלא את ירושלים דם נקי" (מלכים ב' כא' טז). על "עוות הדין", נאמר "איכה היתה לזונה... מלאתי משפט" (ישעיה א' כא). על "לשון הרע" נאמר "וידרכו את לשונם" (ירמיה ט' ב). על "גסות הרוח" נאמר: "עיני גבהות אדם" (ישעיה ב' יא), ו-"יען כי גבהו בנות ציון" (ישעיה ג' טז). על "עזות פנים" נאמר: "מצח אשה זונה היה לך" (ירמיהו ג' ג). על "הרהור הלב" נאמר: "הוי חושבי און" (מיקה ב' א)

"משוכבים זהב יהיו במלואותם" (שמות כ"ז כ)

אומר הכתוב שעל האבנים להיות משוכצים זהב, לפיכך יוצא שהאבנים יהיו על הזהב והאותיות יהיו על האבנים, בסך הכל היו שבעים ושתיים אותיות כנגד שבעים ושתיים שמות של הקב"ה. אומר רבינו בחיי שיש כאן התעוררות מוסרית גדולה להבנת מעלתה של התורה, ולדיעה שהתורה יקרה היא "מפנינים וכל חפצים לא ישוו בה" (משלי ח' יא). שהרי הכסף והזהב הם חמדת בני האדם, והאבנים היקרות הן במעלה גבוהה יותר מהזהב, ובא הכתוב ללמדנו שהתורה עולה על כל הקניינים כולם, שהרי הזהב מהווה בסיס לאבנים היקרות, והאבנים היקרות הן בסיס לאותיות המרמזות על התורה, ודרך העולם שהחומר הנקלה, הפשוט, נעשה בסיס לחומר החשוב והנכבד, ואם כן יוצא שהאותיות הן עיקר הכל, שבהן נברא העולם שכל הקניינים נמצאים בו.

"גד ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

חיים כהן בן רחל ז"ל נלב"ע כג' אב תשע"ה

רחל בן חמו בת לונה ז"ל נלב"ע י' חשוון מרסדס בן חמו בת שמחה ז"ל נלב"ע יד' חשוון תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל יצחק בנימין בר שורין ז"ל חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג נלב"ע יא' ניסן תשס"ז
 תנצב"ה

"ויקחו אליך" (שמות כו ב)

לפי ה"ספורנו" משמעות הכתוב: "ויקחו אליך" אינה מצטמצמת לנתינה הנוכחית הראשונה, אלא משמעותה היא גם לעתיד, כלומר לאחר שיכלה השמן הראשון שהתנדבו עתה בנדבת המשכן, ויצטרכו שמן נוסף להדלקה השוטפת של המנורה, גם אז צריך שיתקיים "ויקחו אליך". שעם ישראל לא יחשבו שמצות הדלקת המנורה היא מצות זמנית רק לזמן שיספיק השמן מהנדבה הראשונה אלא זוהי מצווה תמידית.

"ואתה הקרב אליך את אהרן אוזיך ואת בניו אתו מותר בני ישראל לכהנו לך" (שמות כו א)

רבינו החיד"א מביא ב"פני דוד" את פירוש הרב "עמודיה שבעה" על המובא בגמרא "בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה מה לילוד אשה בינינו, אמר להם הקב"ה לקבל תורה בא" (שבת פח:). וה"תרגום יונתן" שאומר שלאחר שעמרם גירש את יוכבד, היא נשאה לאליצפן בן פרנך, וילדה את אלדד ומידד, ואחר כך עמרם החזיר את גרושתו והיא ילדה את משה. יוצא, לפי זה, שעמרם החזיר את גרושתו לאחר נשואין, וזה דבר האסור מן התורה דכתיב "לא יוכל בעלה... לשוב לקחתה" (דברים כד ד). וזו היא שאלת המלאכים לקב"ה "מה לילוד אשה בינינו"? כלומר מה עושה כאן הבן של אותה אשה אשר הוחזרה מגרושה ונשאת לאחר, כלומר שהוא בא מביאה אסורה, ואם כך איך אשר ניתנה לו הרשות לעלות לשמים? ועל כך השיב להם הקב"ה "לקבל תורה בא", דהיינו עדיין לא נתנה תורה ולכן עמרם לא עבר על שום איסור, ובנו משה הוא זרע קדש. לפי פירוש זה, ממשיך **רבינו החיד"א** ומבאר את הפסוק שלפנינו ואומר שכאשר הקב"ה אומר למשה "ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך", חשב משה לעצמו שמה שהוא נפסל מלהיות כהן גדול זה משום שהוא בא מהביאה האסורה של אביו שהרי היה לו דין של "מחזיר גרושתו משנשאת", והכהן הגדול צריך להיות מושלם ושלא יהיה בו שום מום לא בגופו ולא בייחוסו, ומשה הצטער מאד עליו ועל אביו ואמו. אמר לו הקב"ה "תורה היתה שלי ונתתיה לך", כלומר המעשה של אביך היה לפני שנתנה תורה ולכן אין כאן לאביך שום חטא או עון, ונתינת התורה דווקא לך היא הראיה לכך.

"ואלה הבגדים אשר יעשו זושן ואפוד" (שמות כו ד)

בפסוק שלפנינו מזכיר הכתוב קודם את החשן ואחר כך את האפוד ואילו אחר כך כאשר הכתוב מפרט את העשייה הוא מזכיר קודם את האפוד, "ועשו את האפוד" ואחר כך את החושן, "ועשית חשן משפט" (שמות כח טו) וגם בפרשת "פקודי" הקדים הכתוב את האפוד לפני החשן צריך להבין מדוע זה כך? רואים עוד שבכל הכלים נאמר "ועשית" ואילו באפוד נאמר "ועשו את האפוד" כמו שנאמר בארון "ועשו ארון", מה ההבדל? מתרץ ה"כלי יקר" על פי המבואר שהאפוד שבא לכפר על החטא של עבודה זרה, דהיינו על חטא העגל שעשו בני ישראל שגרם למשה לשבור את הלוחות שנשא על כתפיו, לכן בא האפוד "על שתי כתפיו" וכתוב "שתי כתפות חוברות יהיה לו" (שמות כח ז) כנגד שני הלוחות שהיו בהם חמשה דברות מול חמשה זה מסביר מדוע נאמר "ועשו" בלשון רבים שזה מאותו הטעם שנאמר "ועשו אצל הארון". בכך תרץ ה"כלי יקר" את השאלה הראשונה, את השאלה השנייה מתרץ על פי הגמרא (ערכין טו) ששואלת מדוע נסמכה פרשת הקרבנות לבגדי כהונה לומר לך מה קרבנות מכפרים אף בגדי כהונה מכפרים, חשן מכפר על הדינים, אפוד מכפר על עבודה זרה, מעיל מכפר על לשון הרע, כתונת מכפר על שפיכות דמים, מצנפת מכפר על גסות הרוח, אבנט מכפר על הרהור הלב, ציץ מכפר על עזות מצח, מכנסים מכפר על גילוי עריות, ולמדו זאת מפסוקים. לפי זה מה שהקדים הכתוב את החשן לאפוד הוא מפני שהקב"ה מקפיד יותר על קלקול הדינים ממה שהוא מקפיד על עבודה זרה, וניתן להביא ראיה מ"דור הפלגה" שפעלו נגד הקב"ה ולא נענשו באבדן ואילו "דור המבול" שחטאו בזה שהיה חמס וגזל ביניהם אבדו מן העולם. אך בפועל בני ישראל חששו לכבודו של הקב"ה והקדימו את עשיית האפוד, כי חטא עבודה זרה חמור בעיניהם יותר מקלקול הדינים.

"נתת אל זושן המשפט את האורים ואת התומים" (שמות כו כ)

מבאר ה"משך חכמה" שעל האורים והתומים לא נאמר "תמיד", משום שהאורים והתומים לא היו בזמן "בית שני" (יומא כא). ולכן כתוב "והיו על לב אהרן", ולא "ונשא", כי בזמן שיש את השם המפורש בחושן הוא נחשב בגדר ארון, שנושא את נושאי ואינו משא כלל, אבל ללא אורים ותומים כתוב "ונשא אהרן", שמרגיש משא קצת. וכן דרשו חז"ל (אבות דר"ג) על הפסוק "ואתפוש את שתי הלוחות ואשברם" (דברים ט"ז), והלא היו בידו מדוע נאמר "ואתפוש"? אלא שלפני שפרח הכתב מעליהן הן לא היו למשא, אבל כיון שפרח מהן הכתב הן נעשו משא.

"וזשבתם קולו כבואו אל הקודש" (שמות כו לה)

אומר רבי פינחס הלוי הורוויץ בעל ה"הפלאה" שפעם כשקהילה באה למנות רב, היתה מקפידה שיהיה למדן גדול, ירא שמים ובעל מידות. ואילו בימינו כשבאים למנות רב, "ונשמע קולו כבואו אל הקודש", בוחנים תחילה את קולו, אם קולו ערב, ואם כוחו גדול בנאומים. כל השאר התכונות טפלות.

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם: הרה"ג משה חזקיהו שליט"א בן שרה, אליהו בן אסתר

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק" חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמוביט כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 20:30-21:30 לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315